

– № 11. – 2007. – С. 13–41.

5. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес / Д. Макбрайд // Генеральний директорат з прав людини і правових питань, Рада Європи. – К. : «К.І.С.», 2010. – 576 с.

Фурса Вадим Вікторович

викладач кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НОРМИ, ЯКА ВСТАНОВЛЮЄ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

У сучасних прагненнях України інтегруватися у Європейський простір виникає необхідність приведення діючого законодавства у відповідність з Європейськими нормами. Не є винятком і удосконалення норми про кримінальну відповідальність за розбещення неповнолітніх, оскільки ситуація, яка склалася у зв'язку з цим ганебним явищем, досі залишається невирішеною, а твердження про те, що злочини проти статевої недоторканності неповнолітніх становлять підвищену суспільну небезпеку і що дитина внаслідок її фізичної та розумової незрілості потребує посиленої охорони й піклування, уже давно отримали загальне визнання. Усе зазначене і обумовлює необхідність удосконалення норми про кримінальну відповідальність за розбещення неповнолітніх.

Згідно з кримінальним законодавством Німеччини, відповідальність за розпусні дії настає за § 176 КК ФРН «Сексуальні зловживання щодо дітей». Диспозиція абзацу 1 цього параграфу містить таке положення: «хто вчиняє сексуальні дії щодо особи, яка не досягла чотирнадцятирічного віку (дитини), або дозволяє робити їх їй відносно себе, карається ...».

Аналогічне покарання передбачене у випадках схиляння дитини до того, щоб вона здійснювала сексуальні дії стосовно третьої особи або у випадку дозволу третьої особи здійснювати такі дії щодо себе (абзац 2 § 176 КК ФРН). Крім того, в рамках цього параграфу передбачено кримінальну відповідальність для особи, яка:

- 1) здійснює сексуальні дії у присутності дитини;
- 2) схиляє дитину здійснювати сексуальні дії з нею;
- 3) здійснює вплив на дитину шляхом демонстрації порнографічних ілюстрацій, зображень, дає прослуховувати магнітофонні записи порнографічного змісту або веде відповідні розмови (абзац 3 § 176 КК ФРН).

Аналіз положень дозволяє із впевненістю вказати, що передбачені кримінальним законом ФРН сексуальні зловживання щодо дітей містять досить докладний опис дій, які у кримінальному праві України вважаються розпусними. Слід також зазначити положення, відповідно до якого вчинення розпусних дій у присутності дитини за кримінальним кодексом ФРН буде

злочинном лише у випадку, якщо потерпілий спостерігає за ними. Тобто сам по собі факт присутності потерпілого не дає підстав для притягнення винного до кримінальної відповідальності за розбещення неповнолітніх. Потрібно, щоб потерпілий безпосередньо спостерігав за такими діями. Можливо саме таким способом законодавець намагався закріпити твердження, що розбещення неповнолітніх може вчинюватися лише з прямим умислом.

Кримінальний кодекс Швейцарії усі діяння, які посягають на статеву недоторканність неповнолітніх, об'єднує в підрозділ п'ятого розділу «Злочинні діяння проти статевої недоторканності». При цьому самостійної норми про відповідальність за розпусні дії не передбачено.

Під кримінально-правову заборону поставлено будь-які сексуальні дії з дітьми віком до шістнадцяти років (ст. 187). В окрему норму винесено положення про відповідальність за сексуальні дії із залежними особами. Зокрема статтю 188 КК Швейцарії встановлено відповідальність для тих, «хто з неповнолітньою особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, яка знаходиться в залежності від нього як від вихователя, від особи, яка піклується про неї, або залежить по роботі або іншим чином, робить сексуальну дію, використовуючи цю залежність». Укладення шлюбу між винним і потерпілим може виступити підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або від покарання. Таким чином, законодавець Швейцарії закріпив статус спеціального суб'єкта злочину і поряд с тим і механізм звільнення від кримінальної відповідальності. Вказані положення також деякою мірою можуть бути використані при удосконаленні ст. 156 КК України.

Як висновок хотілося б зазначити, що в рамках тез доповіді неможливо повністю розглянути кримінально-правові норми інших країн, які можуть слугувати основою для удосконалення ст. 156 КК України. Проте на цьому наше дослідження не закінчується, оскільки вивчення передового досвіду боротьби з розбещенням неповнолітніх у розвинутих країнах сприятиме подальшому вдосконаленню законодавства в цій сфері в нашій країні і тому потребує подальших досліджень зазначеної проблеми.

Шилко Жанна Анатольевна,
ст. преподаватель кафедры
уголовного процесса и криминалистики
УО «Могилевский институт МВД
Республики Беларусь»

СОКРАЩЕНИЕ СРОКОВ ПРИ УСКОРЕННОМ ПРОИЗВОДСТВЕ КАК СРЕДСТВО ПРОЦЕССУАЛЬНОЙ ЭКОНОМИИ

Одной из наиболее важных проблем совершенствования уголовного процесса в Республике Беларусь на современном этапе является оптимизация действующей уголовно-процессуальной формы. Одним из вариантов данной тенденции, проявляющейся в упрощении и сокращении процессуальной деятельности, является ускоренное производство. По своей процессуальной сути